

Høringsuttalelse til NOU 2010:8 "Med forskertrang og lekelyst"

Systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn

Sørlandet kompetansesenter er en del av det statlige spesialpedagogiske støttesystemet. Sørlandet kompetansesenter har hatt landsdekkende ansvar for fagområdet tidlig stimulering av barn med funksjonsnedsettelse i førskolealder. Vi har fortsatt et sterkt fokus på de små barna, og tar sikte på å opprettholde denne kompetansen innenfor vårt fagteam for språk- og kommunikasjon.

Vårt mandat går ut på å bistå kommuner og fylkeskommuner innenfor vår egen region som er Agder-fylkene og Telemark ved bl.a. å:

- Utvikle, innhente og spre kompetanse på området tidlig innsats
- Samarbeide med tilsvarende fagmiljøer, både nasjonalt og internasjonalt og på tvers av fagsektorer og forvaltningsnivåer
- Ha et særlig fokus på de muligheter som ligger i pedagogiske tiltak og de konsekvenser dette bør få for planlegging av barnets opplæring/utdanning/utvikling
- Bidra til innovative prosjekter i kommuner og fylkeskommuner
- Yte systemrettede tjenester mot nettverk og tjenesteytere i kommuner og fylkeskommuner.

Vårt mål er å bidra til økt livskvalitet for barnet der det bor. Vi arbeider med et klart forebyggende perspektiv for øye. Forskning og erfaring viser at forebygging og tidlig hjelp til barn i risikozonen, medvirker til å forhindre feilutvikling.

Vi er opptatt av at barnehagene skal være viktige kompetanseinstitusjoner i forhold til inkludering og ivaretagelse av mangfoldet blant barn, og i denne sammenhengen uttaler vi oss i denne høringsuttalelsen.

Vi kommenterer utvalgets anbefalinger på en del punkter som berører, barn i alderen 1-2 år og barn med særlige behov.:

11.6.2 Barn i alderen 1-2 år

Sørlandet kompetansesenter er glad for at utvalget peker på viktigheten av å sikre god kvalitet på tilbudet til barn i alderen 1-2 år. Vi setter pris på at tidlig innsats og ønsket om sosial utjevning får stor oppmerksomhet, men det harmonerer ikke med utvalgets uttalelse om viktigheten av systematisk tilbud til de yngste. Utvalget viser her til forskning om hjernens utvikling hos de yngste barna. Sørlandet kompetansesenter er enig i at det med tidlig innsats menes, både et godt pedagogisk tilbud fra barna er små, og at problemer forebygges eller løses tidlig i utdanningsløpet (St. meld 41 Kvalitet i barnehagen).

Sørlandet kompetansesenter mener at det i dag satses altfor lite på de yngste barna og at det bør satses på et godt pedagogisk tilbud for alle barna i barnehagen. Kvaliteten må videreutvikles og innsatsen styrkes for alle aldersgrupper i barnehagen

11.6.3 Barn med særlige behov

Sørlandet Kompetansesenter støtter utvalget i at et godt tilbud kjennetegnes ved høy voksentetthet og høy kompetanse hos personalet.

Når det gjelder barn med særlige behov, er vår erfaring at høy voksentetthet og høy spesialpedagogisk kompetanse samt tilrettelegging av det fysiske miljøet er et godt tilbud for barn med særlige behov. Vi mener at en barnehage med slike kvaliteter vil føre til at flere foreldre til barn med særlige behov, foretrekker barnehage i nærmiljøet.

I St.meld. nr. 41 (2008-2009) "Kvalitet i barnehagen", står følgende:

"I Norge er det mange ulike minoriteter. I barnehagen blir dette synlig ved at barna som går der, har ulik språklig og kulturell bakgrunn. Det er viktig at det kulturelle mangfoldet i barnehagen ivaretas på en måte som gir alle barn gode utviklings- og aktivitetsmuligheter, og at likeverd og inkludering i barnehagen og samfunnet for øvrig fremmes. Barnehagen er en viktig inkluderings- og språkopplæringsarena".

Sørlandet kompetansesenter vil understreke betydningen av førskolelærere med en annen språklig og kulturell bakgrunn enn norske barn. De er en verdifull ressurs som kan styrke barnehages flerkulturelle og flerspråklige kompetanse. Det er ingen forskning som tilsier at innføring av et nytt språk og dermed utvikling av to språk fra førskolealder går saktere eller blir svakere enn den ville blitt ved utvikling av kun ett språk (Baker 2000). Det samme ser ut til å være tilfelle ved mental retardasjon og spesifikke språkvansker (Baker 2000).

Sørlandet kompetansesenter mener at hvis tospråklige medarbeidere skal kunne fungere som ressurs overfor barn og foreldre i barnehagen, vil det være nødvendig at de innehar kompetanse som gjør dem i stand til å fungere som tospråklig støtte for barna og som ressurs for personale og foreldre. (NOU 2010:7 "Mangfold og mestring").

12.4.4.: Tilpasset tilbud og identifisering av barn med særlige behov

Vi støtter utvalgets forslag om bruk av en tretrinnsmodell for mer systematisk identifisering og oppfølging av barn med særlige behov.

Når det gjelder trinn to i modellen, vil vi understreke betydningen av at kartlegging av samhandling, atferd, og ferdigheter krever kompetente fagpersoner.

12.5.: Personalet i barnehagen

Sørlandet kompetansesenter støtter alle utvalgets forslag på dette punkt. Vi mener at spesialpedagogene i barnehagene må få lønnsmessig uttelling for videreutdanning i spesialpedagogikk.

For å møte mangfoldet i barnegruppene, mener vi at det er nødvendig at grunnutdannelsen må inneholde fagområder som gir kompetanse i forhold til barn med en flerspråklig og flerkulturell bakgrunn, barn med særlige behov, samt de aller minste barna".

12.6.: Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole

Vi støtter utvalgets forslag på alle punkter.

12.8: Kunnskap om barnehagens betydning

Sørlandet kompetansesenter støtter alle punktene men har følgende tilføyelse:

Vi mener de statlige kompetansesentrene kan være nyttige institusjoner å samarbeide med i arbeidet omkring FoU-arbeid når det gjelder barn med særlige behov. Vi anbefaler et styrket samarbeid mellom høgskoler, universitet og de statlige kompetansesentrene. Dette for å opprettholde og videreutvikle kunnskap og for å sikre spesialpedagogisk kunnskap på høyt nivå. Dette er i tråd med utvalgets bemerkning om at det mangler kvantitative studier om hvordan barnehager fungerer for risikoutsatte eller marginaliserte barn.

Sørlandet kompetansesenter, 8. februar 2010

For fagteamet for språk- og kommunikasjon

Else Jorun Karlsen og Kirstin Bergem,
Seniorrådgivere/logoped

Referanser:

Baker, C. (2002) *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Third Edition. Clevedon, UK: Multilingual Matters. Very thorough and helpful introduction to bilingual education and bilingualism.
